

Postępowania odrębne

Ogólna charakterystyka postępowań odrębnych

- **Jakie wyróżniamy postępowania odrębne**
- 1. w sprawach małżeńskich,
- 2. w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi,
- 3. w sprawach zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych,
- 4. w sprawach o naruszenie posiadania,
- 5. w sprawach o naruszenie posiadania,
- 6. w sprawach z zakresu ochrony konkurencji,
- 7. w sprawach z zakresu regulacji energetyki,
- 8. w sprawach z zakresu regulacji telekomunikacji i poczty
- 9. w sprawach z zakresu regulacji transportu kolejowego,
- 10. postępowanie nakazowe,
- 11. postępowanie upominawcze,
- 12. postępowanie uproszczone,
- 13. europejskie postępowania w sprawach transgranicznych, obejmujące:
  - - europejskie postępowanie nakazowe,
  - - postępowanie postępowanie w sprawach drobnych roszczeń,
- 14. postępowanie elektroniczne – elektroniczne postępowanie upominawcze (EPU)

Jakie są ogólne reguły w zakresie stosowania przepisów KPC w sprawach rozpoznawanych w postępowaniach odrębnych?

- nie stanowią one odrębnego osobnego trybu postępowania,
- wykazują jednak pewne odmienności wyływające z charakteru spraw,
- Art. 13 par 1 zd 2 KPC, „w wypadkach wskazanych w ustawie sąd rozpoznaje sprawy według przepisów o postępowaniach odrębnych.”
- Przepisy tytułu VII (Postępowanie odrębne wyłączają ich zastosowanie w zakresie objętym odmienną regulacją.)
- Przepisy nie mają jedna charakteru kompletnego w związku z czym postępowanie odbywa się na podstawie przepisów o postępowaniu zwykłym z uwzględnieniem odrębności przewidzianych w nich dla danego rodzaju postępowania. (art. 13 par 2 KPC)

Ustawodawca uznał, że niektóre sprawy wymagają, np. większej aktywności sądu (np. w przypadku dobra dziecka). W sprawach o prawa stanu istnieje zależność między rozwiązaniami prawa materialnego i procesowego. W postępowaniu posesoryjnym sąd nie bada prawa własności, dlatego ma ono ograniczony charakter. Postępowania nakazowe, uproszczone i upominawcze mają na celu ograniczenie postępowania dowodowego.

Postępowania odrębne podlegają regułom TRYBU PROCESOWEGO (ich odmienności nie uzasadniały wprowadzenia odrębnego trybu postępowania).

Przewodniczący bada, w jakim trybie sprawa powinna być rozpoznana oraz czy podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu odrębnym, i wydaje odpowiednie zarządzenia.

Może jednak nastąpić konieczność rozpoznania sprawy według innych przepisów o postępowaniach odrębnych, niż zostało ono zakwalifikowane na początku i co do zasady nie wymaga to wydania przez sąd żadnego postanowienia (chyba, że jednocześnie zarządzi niewłaściwość sądu). Wyjątkiem jest art. 505⁷ KPC.

Może zaistnieć sytuacja stosowania przepisów regulujących więcej niż jedno postępowanie odrębne, gdy zakres podmiotowy i przedmiotowy danej sprawy odpowiada przesłankom kwalifikującym do kilku postępowań odrębnych (np. postępowanie uproszczone z zakresu prawa pracy), a w przepisach brak jest norm wykluczających jednoczesne stosowanie przepisów innego postępowania (505¹⁵ § 2, 505²¹ § 2, 505²⁹).

Większość postępowań odrębnych ma charakter obligatoryjny, a więc sprawa musi być zakwalifikowana do określonego postępowania odrębnego i w nim rozpoznawana, jeśli tylko zachodzą przedmiotowe i podmiotowe przesłanki.

Wyjątki: postępowanie nakazowe, EPU, europejskie postępowanie nakazowe, europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń – te mają charakter fakultatywny, sprawa będzie rozpoznawana przy zastosowaniu przepisów odrębnych tylko, gdy:

- powód wystąpi z pisemnym wnioskiem o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym,
- wniesie pozew na formularzu przewidzianym w europejskich postępowaniach transgranicznych,
- wniesie pozew w EPU za pomocą systemu teleinformatycznego.

Postępowanie uproszczone

Ustawodawca wprowadził postępowanie uproszczone celem ułatwienia, uproszczenia i przyspieszenia załatwienia spraw DROBNYCH I PROSTYCH

OPŁATA OD POZWU

- Kwestia opłat uregulowano specyficznie: od pozwu pobiera się
- **opłatę stałą**, uzależnioną od wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu umowy, a od apelacji należna jest opłata wynikająca z wartości przedmiotu zaskarżenia, odpowiednio są to opłaty.

30 zł-	dla kwoty przekraczającej 2000 zł
100 zł-	dla kwot z przedziału 2000 zł - 5000 zł
250 zł-	dla kwot z przedziału 5000 zł- 7500zł
300 zł-	dla kwoty ponad 7500 zł (art. 28 u.k.s.s.c.)

SPRAWY ROZPOZNAWANE W POSTĘPOWANIU UPROSZCZONYM

- O roszczenia wynikające z umów, jeżeli **wartość przedmiotu sporu nie przekracza 20.000,00 zł** (np. o zapłatę, o rozwiązanie umowy, o ustalenie nieistnienia umowy; sprawa o odszkodowanie z tytułu nienależytego wykonania umowy)
- O roszczenia wynikające z rękojmi, gwarancji lub niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową sprzedaży konsumenckiej, jeżeli wartość przedmiotu umowy nie przekracza **20 000,00 zł**
- o zapłatę czynszu najmu lokali mieszkalnych i opłat obciążających najemcę oraz opłat z tytułu korzystania z lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej bez względu na wartość przedmiotu sporu – jeżeli jednak wartość przedmiotu przekracza 75 000 właściwy będzie sąd okręgowy
- -postępowanie uproszczone nakłada się na postępowanie z zakresu prawa pracy i jeżeli zachodzą przesłanki sąd pracy rozpoznaje sprawę w postępowaniu uproszczonym

UWAGA!

- Jeżeli z umowy wynika roszczenie o 50.000 zł w postępowaniu uproszczonym nie może być rozpoznawana sprawa tylko o jego część (np. o 5.000 zł). W takim wypadku cała sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu zwykłym.
- W postępowaniu uproszczonym nie można rozpoznawać roszczeń o sprawy niewynikające z umów (np. wynikające z czynów niedozwolonych)

ODRĘBNOŚCI W POSTĘPOWANIU UPROSZCZONYM

- **Urzędowe formularze-**
- pozew, odpowiedź na pozew, sprzeciw od wyroku zaocznego i pismo zawierające wnioski dowodowe wnoszone w postępowaniu uproszczonym powinny być sporządzone na urzędowych formularzach
- **Zakaz kumulacji roszczeń -**
  - Jednym pozwem można dochodzić tylko jednego roszczenia
- Połączenie kilku roszczeń w jednym pozwie jest dopuszczalne tylko wtedy gdy wynikają z tej samej umowy lub umów tego samego rodzaju (i w sumie ich wartość nie przekracza 20.000 zł); w wypadku niedopuszczalności połączenia w jednym pozwie kilku roszczeń przewodniczący zarządza zwrot pozwu stosując art. 130' k.p.c. (wzywając o poprawienie pozwu i złożenie odrębnego pozwu do każdego roszczenia)

- Jeżeli powód dochodzi części roszczenia, sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym tylko wtedy gdy postępowanie to byłoby właściwe dla całego roszczenia wynikającego z faktów przytoczonych przez powoda; w przeciwnym wypadku sprawa rozpoznawana jest z pominięciem przepisów rozdziału o post. Uproszczonym , a więc stosuje się przepisy o postępowaniu zwyczajnym.

- **Zmiana powództwa-**
  - Jest niedopuszczalna
- Nie stosuje się przepisów art. 75-85 k.p.c. (interwencja główna, uboczna, przypozwanie) oraz art. 194-196 k.p.c. (przekształcenie podmiotowe)
  - **Powództwo wzajemne-**
- Jest dopuszczalne o ile obie sprawy nadają się do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym

- **Dowód z opinii biegłych**
- Nie stosuje się przepisów dotyczących powoływania biegłych sądowych
  - **Ius moderandi**
- Jeżeli Sąd uzna, że ścisłe udowodnienie wysokości roszczenia jest niemożliwe albo nader utrudnione, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

- **Przekazanie do postępowania zwykłego**

- Jeżeli Sąd uzna, że sprawa jest szczególnie zawiła lub jej rozstrzygnięcie wymaga wiadomości specjalnych (np. powołania biegłego), w dalszym ciągu rozpoznaje ją z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym, stosując przepisy o postępowaniu zwyczajnym; w takim wypadku nie pobiera się opłaty uzupełniającej od pozwu
- Sąd nie wydaje odrębnego postanowienia o przekazaniu sprawy do postępowania zwyczajnego.

- **Uzasadnienie**

- Wniosek o uzasadnienie wyroku strona może zgłosić również do protokołu bezpośrednio po ogłoszeniu wyroku
  - Dla strony , która zrzekła się doręczenia uzasadnienia doręczenia uzasadnienia wyroku, termin do wniesienia apelacji biegnie od dnia ogłoszenia wyroku.
- **Zrzeczenie się prawa do wniesienia apelacji**
- Strona obecna na posiedzeniu, na którym ogłoszono wyrok, może po jego ogłoszeniu w oświadczeniu złożonym do protokołu zrzec się prawa do wniesienia apelacji; w razie zrzeczenia się prawa do wniesienia apelacji przez wszystkich uprawnionych wyrok staje się prawomocny.

- **Podstawy apelacji**

- Apelacje można oprzeć na zarzutach
  - 1. naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie
  - 2. naruszenie przepisów postępowania jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy
  - Po upływie terminu do wniesienia apelacji przytaczanie dalszych zarzutów jest niedopuszczalne

Rozpoznanie apelacji-

- skład 1 sędziego,
- na posiedzeniu niejawnym, chyba że strona w apelacji lub w odpowiedzi na apelację zażądała przeprowadzenia rozprawy,
- sąd drugiej instancji nie przeprowadza postępowania dowodowego z wyjątkiem dowodu z dokumentu, chyba że apelację oparto na późniejszym wykryciu okoliczności faktycznych lub środkach dowodowych, z których strona nie mogła skorzystać przed sądem pierwszej instancji,

- **Rozstrzygnięcia sądu II instancji**

Sąd II instancji rozpoznając wniesioną apelacją, może wydać następujące rozstrzygnięcia:

a) negatywne:

- w przypadku odrzucenia apelacji lub
- w przypadku oddalenia apelacji (również wtedy, gdy mimo naruszenia prawa materialnego lub przepisów postępowania albo błędnego uzasadnienia zaskarżony wyrok **odpowiada prawu**),

a) pozytywne:

- uchylające wyrok sądu I instancji i przekazujące sprawę do ponownego rozpoznania w przypadku stwierdzenia, że zachodzi naruszenie prawa materialnego, a zgromadzone dowody nie dają wystarczających podstaw do zmiany wyroku,
- uchylające wyrok sądu I instancji i przekazujące sprawę do ponownego rozpoznania z wyłączeniem przepisów o postępowaniu uproszczonym (także wówczas, gdy sprawa stosownie do art. 505¹ podlega rozpoznaniu w tym postępowaniu),
- zmieniające zaskarżony wyrok sądu I instancji

Sąd drugiej instancji uzasadnia **z urzędu** jedynie wyrok uchylający zaskarżony wyrok i przekazujący sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Uzasadnienie wyroku sporządza się także **na wniosek** strony zgłoszony w terminie tygodniowym od dnia jego ogłoszenia lub doręczenia wyroku stronie, jeżeli nie był ogłoszony.

Jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa

- Dziękuję za uwagę !
- mgr Agnieszka Lewek